

Informatienota voor de raad

Datum 9 mei 2019

Onderwerp	Motie betere risicobeheersing sociaal domein
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder Klaas Sloots

Informant F.J. Kuijpers
Afdeling Concernstaf / SZ
Telefoon 038 498 4405
Email F.Kuijpers@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het voorstel afhandeling motie 'Betere risicobeheersing sociaal domein'.

Datum 9 mei 2019

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

In juli 2018 is de motie 'Betere risicobeheersing sociaal domein' aangenomen. In de motie wordt het college verzocht om:

- Met een voorstel te komen voor een extern onderzoek naar de mate van adequaatheid van de gehanteerde systematiek voor risicobeheersing binnen het sociaal domein;
- Met aanbevelingen en/of instrumenten te komen voor het Zwolse zorgstelsel hoe een dergelijke situatie in de toekomst voorkoombaar is;
- De resultaten uiterlijk in kwartaal 2 van 2019 voor te leggen aan de Raad.

Kernboodschap

In de toelichting van deze informatienota geven wij u een uiteenzetting van de bestaande beleid van risicomanagement in het algemeen en de risicobeheersing specifiek voor het sociaal domein.

Aanvullend benoemen wij de specifieke maatregelen die al zijn genomen in het sociaal domein en hoe deze nog verder worden ontwikkeld. Afgesloten wordt met ons voorstel tot afhandeling van de motie.

Toelichting

Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018

Op 9 november 2018 is door uw raad de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018 vastgesteld. Met deze nota heeft de raad kennis genomen van de wijze waarop wij het risicomanagement gaan versterken. In de nota zijn meerdere concrete maatregelen genoemd gericht op het versterken van intern eigenaarschap en het versterken van de checks and balances. Deze concrete maatregelen zijn ook van toepassing op het sociaal domein. Het betreft de volgende maatregelen:

- Grotere transities en transformatie worden standaard voorzien van een risico-analyse, ook bij het begin. Daarvoor wordt een set aan methodieken ontwikkeld. De analist is tevens bevoegd om te rapporteren aan de directeur financiën.
- De risico's die in een collegevoorstel of raadsvoorstel worden verwoord betreffen de risico's (en sturingsmaatregelen) die het halen van het doel bedreigen. Dat is niet alleen tot financiële risico's beperkt. Van eigenaren wordt expliciet verwacht dat ze daarop sturen.
- De directie stuurt zichtbaar op risico's ook in het kader van de beleidscyclus.
- Van budgethouders wordt expliciet verwacht dat de onderbouwing van budgetten tijdig actueel is.
- Versterking business control: meer risicobewustzijn aan de start van ontwikkelingen, strakkere advisering als bijsturing noodzakelijk is. Niet alleen de metgezel van het lijnmanagement, maar ook als counter-vailing power met escalatie naar de (financieel) directeur.
- De basis op orde. Voldoen we ook in de praktijk aan wet- en regelgeving? In aanvulling op het reguliere interne controle programma zullen vastleggingen middels diepte analyse ook op niet financiële aspecten beoordeeld worden.
- De risico's omtrent informatievoorziening zullen door aparte functionarissen, buiten de IV-kolom, getoetst worden.
- De jaarlijks door het college uit te voeren audit ex art 213.

Datum 9 mei 2019

- Met workshops, pilots en interne regelgeving worden leidinggevend, projectleiders en beleidsmedewerkers meer handelingsbekwaam bij het omgaan met risico's, die het halen van het doel of resultaat bedreigen.
- De slot op de deur is de intern controle: we blijven onze interne controle versterken opdat sneller intern wordt bijgestuurd en sneller wordt geëscaleerd naar de financieel directeur.
- Waar risico-analyses specifieke kennis vragen die niet aanwezig is, wordt die aangetrokken.
- De burgemeester waarschuwt de raad indien de raad onrechtmatige besluiten dreigt te nemen. (bevoegdheid vastgelegd in de Gemeentewet).

Risicobeheersing in het sociaal domein

Met de paragraaf Weerstandsvermogen en risico's wordt de raad twee keer per jaar, bij de vaststelling van de jaarrekening en bij de vaststelling van de begroting, geïnformeerd over stand van zaken van alle risico's. De risico's voor het sociaal domein zijn in deze paragraaf overwegend ingedeeld in de categorie open einde regelingen.

De risico's in het sociaal domein worden in de risicomatrix gescoord naar 4 onderdelen; toegang, verantwoording door derden, rijksbudgetten en overige. De scores leiden tot een kwalitatieve weging van het risico naar hoog, midden en laag en tevens vindt een kwantitatieve bepaling van de omvang van de risico's in euro's plaats.

Onderstaande tabel is een gecompimeerde risicomatrix met de meest actuele stand van de risico's in het sociaal domein. Een inhoudelijke onderbouwing van de risico's is terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en risico's bij de jaarrekening 2018.

Tabel 1: Risicomatrix sociaal domein

	Totaal budget	Weging	Risico	Toegang	Verantwoording derden	Rijks-budget	Overig
Eigen bijdragen	0,9	Hoog	0,2	0	+	+	
Thuisondersteuning	21,0	Midden	3,7	0	+		
Dagbesteding	3,6	Laag	0,6		0		
Wmo voorzieningen	6,0	Hoog	1,1	+		+	
Beschermd wonen	16,6	Laag	2,9		0	0	
Opvang	13,4	Laag	1,4		0		
Jeugd	36,5	Hoog	6,4	+	+	0	
Bijstand	51,5	Midden	0,6	0		+	
Arbeidsparticipatie	4,8	Hoog	0,7			+	+
Sociale Werkvoorziening	15,4	Laag	0,7			0	
Minimaregelingen	7,7	Laag	1,2	0		0	
	177,4		19,5	2+	3+	4+	1+

Het risicobedrag ten opzichte van het totaal budget bedraagt € 19,5 mln. Op basis van de kwalitatieve weging hoog 75%, midden 50% , laag 25% wordt in de weerstandsreserve voor deze risico's een bedrag van € 8,2 mln. rekening houdend met vastgestelde normratio van 0,8. Dit is 4,6 % van het totaal budget van de open einde regelingen.

Datum 9 mei 2019

Toelichting op de risicomatrix sociaal domein

Toegang

Clënten hebben toegang tot zorg in het sociaal domein op basis van vooropgestelde criteria. Voor de meeste toekenningen in het kader van de Wmo, jeugdzorg en participatie, is er geen budgettair plafond. Dit betekent dat de uitputting van deze zorgbudgetten wordt bepaald door de vraag en toekenning van deze voorzieningen.

Op basis van meerjarig trends en de inschatting van de getroffen beleidsinterventies worden prognoses gemaakt van de te verwachten uitputting. Dit wordt periodiek getoetst aan het actuele aantal stand van de aanvragen en toekenningen.

Daarbij komt dat bij de Jeugdwet de gemeente geen direct zicht is op de toegang via alle door de Jeugdwet aangewezen verwijzers (huisartsen, medisch specialisten, jeugdartsen GGD, gecertificeerde instellingen en rechters). Deze informatie bereikt de gemeente pas op het moment dat de zorgaanbieder de gemeenten via het berichtenverkeer daarvan op de hoogte stelt.

Verantwoording door derden

Gemeenten zijn wat betreft de uitputting van een aantal toegekende zorgbudgetten afhankelijk van de tijdige facturering en productieverantwoordingen (wachlijsten, onderhanden werk en afgesloten trajecten) van de zorgaanbieders. Voor wat betreft de informatievoorziening met betrekking tot de eigen bijdragen en de persoonsgebonden budgetten is de gemeenten afhankelijk van het CAK respectievelijk de SVB. Deze informatie bereikt de gemeenten pas met een vertraging van 3 tot 5 maanden.

Op basis van het berichtenverkeer van zorgaanbieders en de tussentijds rapportages van het CAK en de SVB worden de prognoses van de budgetten periodiek geactualiseerd.

Rijksbudgetten

Op verschillende momenten in het jaar, maar met name bij de meicirculaire en septembercirculaire, maakt het rijk bekend welke middelen gemeenten ontvangen voor de uitvoering van haar taken. Deels zijn deze rijksbudgetten nog direct gekoppeld aan de uitgaven, deels zijn de budgetten (specifieke uitkeringen) en deels zijn deze budgetten onderdeel van het gemeentefonds. Marcobudgetten en verdeelmodellen wijzigen nog voortdurend waardoor gemeenten door het rijk steeds geconfronteerd worden met (majeure) budgetaanpassingen. Ook de wetgeving in het sociaal domein wijzigt nog met enige regelmaat. Als gevolg daarvan krijgen gemeenten regelmatig te maken met niet te beïnvloeden financiële gevolgen.

Overige

Hieronder vallen alle overige risico's.

Maatregelen en instrumenten om de risicobeheersing te verbeteren

Naar de aard van het risico van open einde regelingen is niet volledig te voorkomen dat zorgbudgetten worden overschreden of onderschreden. De uitdaging is om de beheersing van deze risico's zo in te richten met maatregelen en instrumenten, dat de kans op overschrijding zo minimaal mogelijk is.

Analyses van het berichtenverkeer voor Wmo en jeugd en van de eigen registratiesystemen geven het meest actuele inzicht in de ontwikkeling van de vraag en het aantal toekenningen. Op dit moment worden de prognoses op basis hiervan steeds verder verfijnd. Deze maatregel willen wij verder

Datum 9 mei 2019

aanscherpen door te investeren in de informatievoorziening bijvoorbeeld door het versterken van data-analyses en data-gedreven werken.

Een belangrijke beheersingsmaatregel om meer grip te krijgen op de toegang tot de Jeugdzorg is de aanwezigheid van de medewerkers van het sociale wijkteam in de huisartsenpraktijk en op scholen. Huisartsen of GGD-artsen kunnen cliënten zo doorverwijzen naar de medewerkers van het sociale wijkteam. Indien alsnog een verwijzing naar de Jeugdzorg volgt, ligt deze verwijzing al direct vast in het eigen cliëntvolgsysteem van het wijkteam. De aanwezigheid van de medewerkers van het sociale wijkteam in de huisartsenpraktijk en op scholen wordt nog verder uitgerold.

Een belangrijke derde maatregel is het versterken van het accounthouderschap en contractmanagement. Met zorgaanbieders worden afspraken gemaakt over de inzet en zwaarte van de zorg en over tijdige facturering en verantwoording. Door met aanbieders af te spreken dat zij tijdig signalen afgeven als bepaalde uitgavenniveaus worden bereikt, kan pro-actief worden gestuurd. Het accounthouderschap wordt de komend tijd geleidelijk verder geïmplementeerd. Verder is om eerder grip te hebben op de uitgaven voor de jeugd overgegaan op facturering door de eigen gemeente. De RSJ ontvangt nog wel de informatie ten behoeve van regionale monitoring

Voorstel te komen tot extern onderzoek naar de mate adequaatheid

Wij staan voor een pragmatische en lerende aanpak ten aanzien van het beheersen van de risico's in het sociaal domein. Wij hopen dat uw raad, op basis van de in deze nota verstrekte informatie, in staat is zich zelfstandig een oordeel te vormen over de adequaatheid van de gehanteerde systematiek en dat daarmee een extern onderzoek, en de daarmee gepaard gaande extra kosten, achterwege kunnen blijven. En dat een vervolg geïntegreerd wordt in het lopende rekenkameronderzoek naar het risicomanagement.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris